

Protokoll 3/2024

Tid Torsdagen den 25 april 2024 kl. 15.30-16.20

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 6 maj, §§ 1-6, 8, 9, 12, 17-21, 24-27

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 25 april 2024,
§§ 7, 10, 11, 13-16, 22, 23

Anders Österberg

Rita Valanko

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Ida Mohlander (S)

Clara Lindblom (V)

Jonathan Metzger (V)

Lennart Tonell (MP)

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Anders Edin (SD)

André Nilsson (L)

Tjänstgörande ersättare

Johan Ekwall (M) för Dennis Wedin (M) vice ordföranden

Torbjörn Ebérus (M) för Svante Linusson (C)

Ersättare:

Emil Bustos (S)

Tove Lönstad (S)

Bengt-Olov Tengmark (S)

Maj-Len Eklund (S)

Agneta Sundberg (V)

Felix Schartner Giertha (MP)

Gabriel Kroon (SD)

Aron Modig (KD) §§ 1-26

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Jenni Almgren, Susanne Bengtsson, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Eleonor Eklind Forslin, Sverker Henriksson, Anders Johnson, Mats Lundin, Carolina Zandén och nämndsekreterare Kerstin Thörner, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky, personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-7 och personalföreträdaren Eva Brynk §§ 1-7, 27

§ 7 Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 för exploateringsnämnden

Dnr E2024-00523

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets förslag till underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 och överlämnar detta till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

André Nilsson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 mars 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Rita Valanko m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - a. att delvis godkänna kontorets förslag till beslut.
  - b. att ärendet justeras omedelbart.
  - c. att därutöver anföra:

Vi ser med stor oro på vänsterstyrets ideologiskt drivna förtätningsiver i stadens kulturhistoriskt viktiga villaområden. Detta trots att staden under förra mandatperioden antog en strategi i syfte att värna villastäderna mot ovarsam exploatering. Vi ser också med

oro på återgången till en överbudspolitik där exploateringsprojekt inte längre ska behöva bära sina egna investeringsutgifter. Detta sammantaget riskerar leda till såväl en urholkad ekonomi som en stadsbyggnadspolitik som ofrånkomligen skadar både kulturvärden och stockholmarnas gröna närmiljö. Det står i skarp kontrast till den balanserade stadsutveckling som Moderaternas står för och som vi hellre hade sett som rådande inriktning för nämndens arbete även under innevarande mandatperiod.

Vi vill därför att nämndens verksamhet ska ta sin utgångspunkt i inriktningsmålen som finns definierade i Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige:

- En modern storstad med möjlighet och valfrihet för alla.
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.

3) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

a. Att avslå kontorets förslag till beslut.

b. Att ge kontoret i uppdrag att återkomma till exploateringsnämnden med ett underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 utifrån Sverigedemokraternas skuggbudget 2024.

c. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har i sin skuggbudget för 2024 redogjort för våra visioner, mål och inriktningar. För att genomföra detta ska kontoret återkomma till nämnden med ett omarbetat underlag för budget.

4) André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

a. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.

b. Att uppdra åt exploateringskontoret att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i enlighet med vad som nedan anförs.

c. Att anföra följande:

Staden är till för människan. Om människor ska få så större möjligheter att kunna röra sig fritt utifrån hennes individuella förutsättningar och villkor förutsätter det att staden och dess förvaltningar stärker framkomligheten. Det är avgörande för den enskilde individens möjlighet att själv kunna styra över de verkligt avgörande besluten i livet. I Liberalernas förslag till budget för 2024 fastslås därför tre inriktningsmål för stadens verksamheter.

- Ett frihetens Stockholm som ger varje individ möjligheter att uttrycka sig och förutsättningar att leva ett självständigt liv.
- Ett grönt och innovativt Stockholm som är ledande i klimatomställningen och ger goda förutsättningar för ett fritt närings- och kulturliv.
- Ett Stockholm med god ekonomi som slår vakt om de mänskliga rättigheterna, öppenhet och valfrihet.

Syftet med underlaget för budget 2025 med inriktning för 2026 och 2027 är att beskriva och analysera de kommande årens utveckling och konsekvenserna för staden. Identifierade utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar ska redovisas.

Krisen inom byggbranschen med skenande byggkostnader och avstannade byggstarter har satt stadens ambitioner om att nå bostadsmålen på prov. Vi befarar att det avstannade bostadsbyggandet kommer påverka både möjligheten att efterfråga tillgängliga bostäder men även boendekostnaderna negativt – vilket kommer leda till stora problem för staden att locka arbetskraft till staden.

Tillåts detta fortsätta kommer Stockholm uppleva svårigheter att täcka sitt kompetensförsörjningsbehov då allt fler kommer tvingas välja bort Stockholm på grund av höga boendekostnader eller avsaknaden av ett långsiktigt boende.

I den förvärrade bostadsbristens spår ser vi även risken att staden kommer få problem att kunna erbjuda sina invånare den service och välfärd de betalar för genom skattsedeln då det kommer finnas brist på kompetent och tillgänglig personal att anställa.

Med majoritetens löften och tonläge i valrörelsen avseende bostadsbyggandet men med god vetskap om marknadsläget är det anmärkningsvärt att styret nu när man väl har fått stockholmarnas förtroende anser sig bemöta bostadskrisen

på ett trovärdigt sätt samtidigt som vi ser de siffror som presenteras.

Här har Liberalerna presenterat ett antal förslag för att få igång bostadsbyggandet, exempelvis att förenkla omdaning av kontorshus till bostäder samt en revidering av markanvisningspolicyn för att öronmärka bostäder som kan efterfrågas av fler byggs.

Stockholm behöver bostäder här och nu. Att lägga ner Bromma flygplats och gå vidare med projektet att bygga bostäder med så stora osäkerheter samt beräknad inflyttning om 20-30 år, anser Liberalerna inte är ett ansvarsfullt sätt att uppfylla stadens bostadsförsörjningsansvar.

Projektet kommer med stor sannolikhet kräva stora resurser och fokus från andra bostadsprojekt som ligger närmare i tid vilket är negativt både för staden men även de som är i behov av en bostad inom den närmaste tiden. Tvärtom verkar detta projekt vara det enda som den rödgröna majoriteten har för att kunna säga att man uppfyller bostadsförsörjningsansvaret.

Det finns andra områden som ligger närmare i tid som kan tillskapa bostäder m.m. exempelvis i söderort där fokus bör ligga.

Vidare ser vi ett problem med att andelen direktanvisningar som tillämpas vid markupplåtelse har använts i större grad vilket är bekymmersamt både ur ett konkurrensperspektiv men även skapar risk för jäv och korruption. Här ser liberalerna ett stort behov av att metoden används sparsamt och på så vis bjuder in till fler aktörer att bygga på stadens mark. Vi menar att både staden och framtida bostads- och hyresrättsinnehavare skulle gynnas av nytänkande aktörer ges möjligheten till bostadsutveckling i Stockholm.

I övrigt hänvisar liberalerna till sin reservation för budget.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP).

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Kristdemokraterna menar att exploateringskontorets arbete behöver renodlas, inte användas som verktyg i politiska syften. Vi menar att det primära målet i stadsutvecklingen ska vara att motverka bostadsbristen genom att bygga samman staden på ett attraktivt och socialt hållbart sätt, med blandade upplåtelseformer och verksamheter i hela staden, utifrån varje stadsdels lokala förutsättningar och karaktär.

Stockholm kommer under överskådlig framtid ha ett investeringsintensivt behov till följd av fortsatt exploatering. Nämndens exploateringsverksamhet är lönsam men påverkar stadens totala driftkostnader, framförallt trafiknämndens. Vi noterar att kontoret ser svårigheter i att uppskatta dessa kostnader; i kombination med ökad skuldsättning och tillhörande kapitalkostnader ser vi ett stort behov av att intensifiera konsekvensanalyserna över nämndens driftkostnadspåverkan. För att säkerställa att stadens underhållsskuld inte fortsätter öka behöver drift och underhåll i ett tidigt skede kunna omhändertas i nämndernas långsiktiga budgetar.

Vid protokollet

Kerstin Thörner